

ПОВІДОМЛЕННЯ

про утворення разової спеціалізованої вченої ради

Заклад освіти/наукова
установа

Миколаївський національний аграрний університет
(ідентифікаційний код 00497213)

1. Здобувач ступеня доктора філософії

1.1. ПІБ здобувача ступеня доктора філософії	Федосов Яків Сергійович
1.2. Стать здобувача	Чоловіча
1.3. Освітньо-наукова програма, яку завершує здобувач	37352 Агрономія (201 Агрономія)
1.4. Дата початку підготовки за ОНП	01.11.2021
1.5. Дата завершення підготовки за ОНП	06.05.2026
1.6. Дата завершення навчання на попередньому освітньому рівні	28.12.2020
1.7. Окремі елементи освітньо-наукової програми забезпечуються іншим закладом вищої освіти/ науковою установою (у тому числі іноземним)	ні

2. Дисертація

2.1. Тема дисертації	Вплив біологічно активних препаратів на продуктивність сортів гісопу лікарського в умовах Південного Степу України
2.2. Анотація дисертації	Федосов Я. С. Вплив біологічно активних препаратів на продуктивність сортів гісопу лікарського в умовах Південного Степу України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 Агрономія. – Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, 2026. Гісоп лікарський (<i>Hyssopus officinalis</i> L.) – багаторічна ефіроолійна культура родини <i>Lamiaceae</i>, яка містить комплекс біологічно активних речовин, зокрема ефірні олії (понад 0,5 %), флавоноїди, дубильні речовини, органічні кислоти та вітаміни. Завдяки антисептичній, протизапальній, відхаркувальній та тонізуючій дії гісоп має високий попит у фармацевтичній, харчовій та парфумерній галузях. В умовах Південного Степу України, де поширені дефіцит вологи, високі температури та нестабільність погодних умов, вирощування гісопу потребує адаптованих технологій із використанням біостимуляторів та органо-мінеральних добрив, здатних підвищувати продуктивність і якість сировини без шкоди для довкілля. Мета дослідження полягала у науковому обґрунтуванні впливу біологічно-активних препаратів на продуктивність та господарсько-

цінні ознаки рослин гісопу лікарського сортів Маркіз, Національний та Водограй за вирощування в умовах Південного Степу України. Встановлено, що виживаність рослин першого року життя досягала 96,0 % у сорту Маркіз, 94,2 % – у Національного та 92,8 % – у Водограю. Оптимальна технологія живцювання (довжина живців 15 см та замочування у препараті Чаркор 6 год) забезпечувала найвищий рівень укорінення: Маркіз – 91,4 %, Національний – 89,7 %, Водограй – 88,2 %. Подовження експозиції до 12 год знижувало укорінюваність на 10–12 %, особливо у сортів з меншою початковою регенераційною здатністю. Хелпрост БТУ давав стабільний результат (82,1–83,4 %), перевищуючи контроль на 20 %. Показник SPAD, отриманий за допомогою приладу SPAD-502 (Konica Minolta, Японія), є індикатором вмісту хлорофілу та, відповідно, інтенсивності фотосинтезу в рослинах. Високі значення SPAD свідчать про активне нарощування вегетативної маси, що типово для фази інтенсивного росту. Проте, важливо зважати на можливий дисбаланс розподілу асимілянтів, особливо у багаторічних рослин в перший рік вегетації, коли відбувається одночасний розвиток надземної частини та кореневої системи. Надмірний відтік поживних речовин до листя може пригнічувати розвиток коренів, впливаючи на адаптацію та перезимівлю. Застосування Biochar Aktive + Граундфікс® сприяло підвищенню SPAD-індексу на 3–4 одиниці порівняно з контролем, що позитивно корелювало з виживаністю рослин ($r=0,82$), при цьому у сорту Маркіз SPAD досягав 33,0 од., у сорту Національний – 32,8, у сорту Водограй – 32,5. Оптимальні значення SPAD, свідчать про сприятливі умови для формування кореневої системи у перший рік їхнього життя. Аналіз даних показав вплив кліматичних умов, зокрема відсутність стійкого снігового покриву та низьких температур взимку, на ріст та розвиток рослин. У 2024 році сорт Маркіз, що має синьо-фіолетове забарвлення віночка продемонстрував більшу стійкість до несприятливих умов вегетації, характеризуючись найбільшими суцвіттями та тривалим цвітінням, тоді як сорт Національний, що має рожеве забарвлення віночка сформував найбільші за діаметром кущі. Сорт Водограй, відрізняючись компактністю куща та раннім завершенням цвітіння, показав розвинені квітконоси, що є важливим фактором врожайності.

Морфологічні ознаки гісопу лікарського — висота рослин, кількість пагонів першого та другого порядку, кількість суцвіть — є ключовими критеріями формування потенційної урожайності зеленої маси гісопу лікарського, особливо при оцінці ефективності сортів і внесення біологічно активних препаратів в умовах змін клімату. За результатами дослідження, на фоні комбінованого застосування Biochar Aktive та Граундфікс® рослини сорту Маркіз продемонстрували найвищі морфометричні показники серед усіх досліджуваних варіантів. Відмічено збільшення висоти рослин до 64,4 см, що більше за контроль (без обробки) на 11%, кількості гілок першого порядку становила 21 шт., більше за контроль (без обробки) на 17%, гілок другого порядку – 51 шт., що перевищує за контроль (без обробки) на 82% та кількості суцвіть – 29 шт., що перевищує за контроль (без обробки) на 81% відповідно. Комбіноване внесення біологічно активних препаратів сприяє інтенсивному галуженню та посиленню генеративного розвитку, що, в свою чергу, позитивно впливає на підвищення врожайності зеленої маси. Сорт Національний продемонстрував помірну

чутливість до внесення біологічно активних препаратів. У порівнянні з контрольним варіантом, спостерігалось збільшення висоти рослин до 55,6 см, що становить приріст у 9%. Крім того, кількість гілок першого порядку становила 20 штук, збільшення у порівнянні з контролем на 25%, гілок другого порядку – 47 штук, збільшення на 15%, а кількість суцвіть становило 26 штук, що більше за контроль на 24% відповідно. Сорт Водограй у варіанті застосування Biochar Aktive + Граундфікс® відзначено помірне покращення морфологічних показників рослин порівняно з контролем (без обробки). Зокрема, висота рослин збільшилася до 58,2 см, що становить приріст у 16% порівняно з контрольним варіантом. Кількість гілок першого порядку становила 20 штук, збільшення до контролю на 25%, а гілок другого порядку – 40 штук, що більше за контроль на 14% відповідно. При цьому, кількість суцвіть майже не змінилася, залишаючись в межах 19-20 штук, різниці між варіантами не встановлено.

В умовах півдня України, де посушливість обмежує продуктивність сільськогосподарських культур, гісоп лікарський виявляється перспективним завдяки своїй відносній невибагливості до вологості. Дослідження показали, що водоспоживання гісопу залежить від сорту та системи живлення. Зокрема, сорт Маркіз продемонстрував найменший коефіцієнт водоспоживання – 432 м³/т (за умови використання Biochar Aktive + Граундфікс®), що на 11–15 % менше, ніж у сортів Водограй (480 м³/т) та Національний (455 м³/т). Навіть у посушливому 2024 році ефективність використання води гісопом зберігалася на рівні +7–10 % відносно контрольних показників. Показник урожайності зеленої маси в грамах на рослину є важливим критерієм для оцінки продуктивності гісопу лікарського, оскільки відображає здатність рослини ефективно використовувати наявні ресурси для нарощування вегетативної маси, багатой на цінні біологічно активні сполуки. Відмічено, що продуктивність зеленої маси зростає з віком насаджень, досягаючи максимальних значень на другий рік вирощування, зокрема у сорту Маркіз – 6,61 т/га (2023 р.), сорт Національний – 6,12 т/га, та сорт Водограй – 4,98 т/га. На третій рік спостерігалось зниження урожайності на 18–27 % залежно від сорту та погодних умов, проте цей показник залишався на 30–49 % вищим за контрольні значення, без використання біологічно активних препаратів.

Основною метою промислового вирощування гісопу лікарського є отримання ефірної олії, що міститься в надземних частинах рослини, включаючи листя, пагони та суцвіття. Господарська цінність культури визначається вмістом ефірної олії у біомасі та якісним складом летких сполук. Важливо зазначити, що обсяг ефірної олії не завжди прямо пропорційний загальній продуктивності рослин, оскільки на її синтез впливають еколого-фізіологічні фактори, такі як вологість ґрунту та повітря, інтенсивність сонячного випромінювання, фітосанітарний стан і фаза розвитку рослин під час збирання. Вміст ефірної олії варіює залежно від віку насаджень та живлення. У 2024 році максимальний умовний валовий збір ефірної олії сорту Маркіз склав 66,64 л/га, Національний – 61,24 л/га, Водограй – 62,12 л/га (на третій рік). Застосування комбінації Biochar Aktive + Граундфікс® підвищувало умовно валовий збір ефірної олії на 30–35 % порівняно з контрольними ділянками.

Компонентний склад ефірної олії гісопу лікарського відіграє

вирішальну роль у визначенні її функціонального призначення та комерційної цінності в різних секторах, включаючи фармацевтику, харчову та косметичну промисловість. Основними біоактивними сполуками ефірної олії гісопу є монотерпени та монотерпенові кетони, такі як 1,8-цинеол (евкаліптол), камфора, пінен, β -пінен, ліналоол, терпінен-4-ол, гераніол, ізопінон і метилевгенол. Особливу увагу в науковій літературі приділяють 1,8-цинеолу та камфорі, що мають виражену фармакологічну активність. Хроматографічний аналіз виявив домінування ізопінокамфону (51,73 % у сорті Маркіз) та пінокамфону (9,99 % у сорті Маркіз), із сумарною ідентифікацією 91,94–93,02 % летких компонентів, що вказує на кетоновий хемотип з вираженими антисептичними властивостями. Економічний аналіз трирічних насаджень гісопу лікарського підтвердив доцільність внесення біологічно активних препаратів. У сорту Маркіз при застосуванні Biochar Aktive + Граундфікс® прибуток становив 53,76 тис. грн/га, рентабельність – 269,82 %, собівартість ефірної олії – 378,56 грн/л. У сорту Національний прибуток досягав 39,09 тис. грн/га, рентабельність – 196,18 %, собівартість ефірної олії – 472,69 грн/л., у сорту Водограй – 40,13 тис. грн/га, рентабельність – 201,41 %, собівартість ефірної олії – 464,48 грн/л. Окреме внесення Граундфіксу забезпечувало стабільні 107,87–155,95 % рентабельності за нижчої собівартості. Отримані результати підтверджують, що гісоп лікарський є високопродуктивною, економічно вигідною та екологічно безпечною культурою, перспективною для промислового вирощування у посушливих регіонах Південного Степу України.

2.3. Ключові слова дисертації	гісоп лікарський, сорт, ефірна олія, укорінення живців, приживлення саджанців, коефіцієнт виживання, SPAD-індекс, вміст хлорофілу, біологічно-активні препарати, система удобрення, регулятори росту рослин, сумарне водоспоживання, коефіцієнт водоспоживання, зелена маса, продуктивність, урожайність
-------------------------------	--

2.4. Посилання, за яким розміщено текст дисертації на сайті ЗВО	https://www.mnau.edu.ua/spec-vchen-rad/razovi-specializovani-vcheni-rady/
---	---

2.7. Публікації здобувача, зараховані за темою дисертації

Коваленко О.А., Славинський Р. Л., Федосов Я. С., Славинська В. О., Аль-Хамад І. М.
Експериментальне моделювання процесів екстрагування ефірних олій у мікрохвильовому полі.
Scientific Works. 2023. Т. 87, Вип. 1. С. 109–116.

Рік	2023
Ключові слова	мікрохвильова парова дистиляція, добування ефірної олії з лаванди та гісопу, інноваційні методи
DOI	10.15673/swonaft.v87i1.2700
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.ontu.edu.ua/index.php/swonaft/article/view/2700

Коваленко О. А., Славинський, Р. Л. Федосов Я. С., Славинська В. О. Інноваційні методи виробництва ефірних олій. Scientific Works. 2024. Т. 88, Вип. 1. С. 149–155.

Рік	2024
Ключові слова	ефірні олії, мікрохвильові електродинамічні екстрактори, суха дистиляція, енергетична ефективність, квітки гісопу
DOI	10.15673/swonaft.v88i1.2978
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.ontu.edu.ua/index.php/swonaft/article/view/2978

Федосов Я. С. Вплив біопрепарату та органо-мінерального добрива на морфологічні показники сортів гісопу лікарського в умовах півдня України. Аграрні інновації. 2024. №27. С. 201–207.

Рік	2024
Ключові слова	біопрепарат, органо-мінеральне добриво, гісоп лікарський, сорт, ріст рослин
DOI	10.32848/agrar.innov.2024.27.31
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/782

Федосов Я. С. Вплив сортових особливостей та фону живлення на урожайність зеленої маси гісопу лікарського. Аграрні інновації. 2024. № 28. С.187–192.

Рік	2024
Ключові слова	гісоп лікарський, фон живлення, зелена маса, сорт, рослинна сировина
DOI	10.32848/agrar.innov.2024.28.30
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/785

Федосов Я. С. Вплив сортових особливостей та кліматичних умов на тривалість міжфазних періодів гісопу лікарського в умовах півдня України. Аграрні інновації. 2025. №29. С.173–178.

Рік	2025
Ключові слова	ефіроолійні культури, гісоп лікарський (<i>Hyssopus officinalis</i>), фази росту і розвитку культури, зміни клімату, сума ефективних

	температур
DOI	10.32848/agrar.innov.2025.29.28
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/754

3. Захист

3.1. Посилання, за яким здійснюватиметься онлайн-трансляція захисту	https://youtube.com/@-tv5568?si=a7kw1lBm_oEPqoYZ
---	---

4. Разова рада

4.1. Дата рішення Вченої ради про утворення разової ради	23.06.2026
--	------------

4.2. Дата наказу про введення у дію рішення Вченої ради про утворення разової ради	26.06.2026
--	------------

Голова разової ради

ПІБ	Федорчук Михайло Іванович
Місце роботи	Миколаївський національний аграрний університет
Посада	Завідувач кафедри (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет агротехнологій
Науковий ступінь	Доктор наук, 06.01.09 Рослинництво
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-7028-0915

Публікації за тематикою дисертації

Ткачова Є.С., Федорчук М.І. Алелопатичні особливості гісопу лікарського (*Hyssopus officinalis* L.). Аграрні інновації. 2021. № 10. С. 86–91.

Рік	2021
Ключові слова	гісоп лікарський, фаза цвітіння, алелопатична активність, індекс алелопатичної активності, водні екстракти
DOI	10.32848/agrar.innov.2021.10.14
ISSN	–

Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/204/176

Tkachova Ye. S., Fedorchuk M. I., Kovalenko O. A. The allelopathic activity of water-soluble biologically active substances from *Hyssopus officinalis* L. of Marquis varieties and their effect on the root growth of *Lepidium sativum* L. *Journal of Organic and Pharmaceutical Chemistry*. 2022. №20 (1). P. 44-50.

Рік	2022
Ключові слова	<i>Hyssopus officinalis</i> L., <i>Lepidium sativum</i> L., allelopathic activity, water extracts, biologically active water-soluble substances
DOI	10.24959/ophcj.22.253471
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://ophcj.nuph.edu.ua/article/view/253471/254345

Мунтян С.В., Федорчук М.І. Вплив метеорологічних умов на урожайність пшениці озимої, кукурудзи та ріпаку озимого з використанням інгібітора нітрифікації за поєднаного використання з КАСП 32. *Аграрні інновації*. 2023. № 21. С. 64-69.

Рік	2023
Ключові слова	температура, опади та випаровування, сума активних температур, урожайність, карбамідно-аміачна суміш
DOI	10.32848/agrar.innov.2023.21.9
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/492/515

Kuvshinova A., Fedorchuk M., Fedorchuk V., Kutniak V. Influence of growing white mustard under the conditions of the Southern Steppe of Ukraine. *International Journal of Minor Fruits, Medicinal and Aromatic Plants*. 2026. June. Vo. 12 (1). P. 192-200.

Рік	2026
Ключові слова	erosion resistance, humus complexes, organic matter, soil fertility, water permeability
DOI	10.53552/ijmfmap.12.1.2026.192-200
ISSN	2424-6921
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні

таємницю / службову
інформацію

Посилання <https://www.ijmfmap.in/issue/418>

Рецензент

ПІБ **Панфілова Антоніна Вікторівна**

Місце роботи Миколаївський національний аграрний університет

Посада Завідувач кафедри (Основне місце роботи)

Факультет або інший
структурний підрозділ Факультет агротехнологій

Науковий ступінь Доктор наук, 06.01.09 Рослинництво

Дата отримання диплома
доктора філософії (кандидата
наук) –

ORCID 0000-0003-0006-4090

Публікації за тематикою дисертації

Panfilova A., Fedorchuk V. Productivity and crop quality of *Salvia officinalis* L. in the conditions of the Southern steppe of Ukraine. *Notulae Scientia Biologicae*. 2022. 14(2) 11239

Рік 2022

Ключові слова біопрепарати, ефірна олія, врожайність, мінеральні добрива, шавлія лікарська (*Salvia officinalis* L.)

DOI 10.15835/nsb14211239

ISSN 2067-3264

Одноосібне авторство ні

Містить державну
таємницю / службову
інформацію ні

Посилання <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12768/1/Panfilova-2022-1.pdf>

Panfilova A., Korkhova M., Markova N. Influence of biologics on the productivity of winter wheat varieties under irrigation conditions . *Notulae Scientia Biologicae*. 2023. 15(2), 11352

Рік 2023

Ключові слова біопрепарати, зрошення, сорт, озима пшениця, врожайність

DOI 10.15835/nsb15211352

ISSN 2067-3264

Одноосібне авторство ні

Містить державну
таємницю / службову
інформацію ні

Посилання <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/14778/1/Influence-of-biologics-on-the-productivity-of-winter-wheat-varieties-under-irrigation-conditionsNotulae-Scientia-Biologicae.pdf>

Drobitko A., Panfilova A., Manushkina T., Martsenyuk I. Economic efficiency of growing niche crops in Ukraine. *Żywność. Nauka. Technologia. Jakość*. 2026. Article 146/568.

Рік	2026
Ключові слова	gross income, yield, sugar sorghum, essential oil, bioethanol, sustainable agriculture
DOI	10.15193/ZNTJ/2026/146/568
ISSN	2451-0769
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://wydawnictwo.pttz.org/wp-content/uploads/2026/03/06_Drobitko.pdf

Рецензент

ПІБ	Манушкіна Тетяна Миколаївна
Місце роботи	Миколаївський національний аграрний університет
Посада	Доцент (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет агротехнологій
Науковий ступінь	Кандидат наук, 06.01.05 Селекція і насінництво
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	10.05.2007
ORCID	0000-0001-5843-271X

Публікації за тематикою дисертації

Kachanova T., Manushkina T., Kovalenko O. Features of growth and development of *Lavandula angustifolia* when grown under drip irrigation conditions in the Southern Steppe zone of Ukraine. *Scientific Horizons*. 2023. 26(3). P. 81–91.

Рік	2023
Ключові слова	lavender, moisture level, bio-fertilizers, yield, essential oil content
DOI	10.48077/scihor3.2023.81
ISSN	2663-2144
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://sciencehorizon.com.ua/en/journals/tom-26-3-2023/osoblivosti-rostu-i-rozvitku-lavandi-vuzkolistoyi-pri-viroshchuvanni-v-umovakh-kraplinnogo-zroshennya-v-pivdenному-stepu-ukrayini

Manushkina T., Kachanova T., Samoilenko M. The effect of plant growth regulators on productivity of lavender (*lavandula angustifolia* mill.) in the conditions of the southern steppe of Ukraine. *Agronomy Research*. 2023. 21(2). P. 834–845.

Рік	2023
Ключові слова	english lavender, essential oil, frost resistance, harvest, plant growth regulator, articles
DOI	10.15159/ar.23.053
ISSN	2228-4907
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://hdl.handle.net/10492/8546

Manushkina T., Drobitko A. Formation of stable soil-protective agrophytocenoses of essential oil plants in the conditions of the Southern Steppe of Ukraine. Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science. 2025. 29(1). Р. 9–19.

Рік	2025
Ключові слова	Lavandula angustifolia Mill., Hyssopus officinalis L., зимостійкість, продуктивність, проєктивне покриття
DOI	10.56407/bs.agrarian/1.2025.09
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://bsagriculture.com.ua/uk/journals/tom-29-1-2025/formuvannya-stiykikh-gruntozakhisnikh-agrofitotsenoziv-efirooliynikh-roslin-v-umovakh-pivdenного-stepu-ukrayini

Офіційний опонент

ПІБ	Хоміна Вероніка Ярославівна
Місце роботи	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Посада	завідувач кафедри (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет агротехнологій і природокористування
Науковий ступінь	Доктор наук, 06.01.09 Рослинництво
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0002-8698-0008

Публікації за тематикою дисертації

Хоміна В. Я., Парашук В. В. Формування біометричних показників нагідок лікарських залежно від застосування регуляторів росту рослин. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2024. Випуск 1 (46). С. 19–24.

Рік	2024
Ключові слова	нагідки лікарські, регулятор росту, обробка насіння, обприскування

	посіву, висота рослин, кількість суцвіть, діаметр кошика
DOI	10.37406/2706-9052-2025-1.17
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.pdu.khmelnitskiy.ua/index.php/podilian_bulletin/article/view/466/422

Паращук В. В., Хоміна В. Я. Формування показників фотосинтетичної продуктивності посівів нагідок лікарських залежно від способів застосування регуляторів росту рослин. Український журнал природничих наук. 2025. №11. С.185–191.

Рік	2025
Ключові слова	нагідки лікарські, регулятор росту, обробка насіння, обприскування посівів, площа листків, фотосинтетичний потенціал
DOI	10.32782/naturaljournal.11.2025.20
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://naturaljournal.zu.edu.ua/index.php/ujns/article/view/270/248

Хоміна В.Я., Созикін А.В. Вплив технологічних факторів на формування біометричних показників васильків справжніх (*Ocimum basilicum* L.) в умовах Правобережного Лісостепу. Аграрні інновації. 2025. №33. С. 295–298.

Рік	2025
Ключові слова	васильки справжні, сорт, спосіб вирощування, строк сівби, строк висаджування розсади, кількість листків, висота рослини, діаметр куща
DOI	10.32848/agrар.innov.2025.33.48
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/963/969

Офіційний опонент

ПІБ	Марченко Тетяна Юріївна
Місце роботи	Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України
Посада	Завідувач відділу (Основне місце роботи)
Факультет або інший	Відділ селекції сільськогосподарських культур

структурний підрозділ	
Науковий ступінь	Доктор наук, 06.01.05 Селекція і насінництво
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-6994-3443

Публікації за тематикою дисертації

Svyrydovskyi V., Marchenko T., Svydenko L., Valentiuk N., Patyk S., Ivanov H. Comparative characteristics of selected samples of *Hyssopus officinalis* L. by biomorphological indicators in the conditions of the Southern Steppe of Ukraine. Scientific papers series A. Agronomy. 2025. Vol. LXVIII, No. 2. P. 762–769.

Рік	2025
Ключові слова	<i>Hyssopus officinalis</i> L., essential oil plants, biomorphological indicators, introduction, medicinal plants
DOI	–
ISSN	2285-5785
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agronomyjournal.usamv.ro/pdf/2025/issue_2/Art91.pdf

Свиридовський В. М., Свиденко Л. В., Марченко Т. Ю., Валентюк Н.О. Вплив різних норм удобрення на ріст і розвиток *Agastache foeniculum* (Pursh) Kuntze в умовах Південного Степу України. Новітні агротехнології. 2025. Т.13. №2.

Рік	2025
Ключові слова	ефіроолійні рослини, <i>A. foeniculum</i> , вегетативні та генеративні органи, технологія вирощування, ростові процеси
DOI	10.47414/na.13.2.2025.340379
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://jna.bio.gov.ua/article/view/340379/328498

Свиридовський В.М., Марченко Т.Ю., Свиденко Л.В., Валентюк Н.О. Особливості онтогенезу рослин *Hyssopus Officinalis* L. в умовах Південного Степу України. Аграрні інновації. 2024. № 26. С.155–161.

Рік	2024
Ключові слова	гісоп лікарський, <i>Hyssopus officinalis</i> L., інтродукція, ріст та розвиток, фенологічні спостереження
DOI	10.32848/agrar.innov.2024.26.23
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну	ні

таємницю / службову
інформацію

Посилання <http://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/669/685>

Підтвердження

Я підтверджую, що:

- я належним чином уповноважений/а закладом освіти/науковою установою на подання цього повідомлення, і за потреби надам документ, який підтверджує ці повноваження
- усі відомості, викладені у цьому повідомленні, є достовірними

Документ підписаний електронним підписом

Манушкіна Тетяна Миколаївна

01.07.2026